



Výsledky z dotazníku pro učitele

*Mendelovo gymnázium, Opava, příspěvková organizace
RED IZO: 600017320*

8. března 2021

výzkumný tým SCHOLA EMPIRICA

Magdaléna Klimešová¹, Jaromír Mazák, Jan Netík, Aleš Vomáčka, Martina Koutná
a Marek Havrda

¹Korespondenční autor. Kontakt: klimesova@scholaempirica.org

Anotace

Zpráva seznamuje s výsledky šetření mezi učiteli v rámci projektu Eduzměna, u kterých jsme mapovali situaci v celé řadě oblastí.

Šlo zejména o vnímání školního prostředí, sebehodnocení pedagogických dovedností a víru v dopady své práce, otázky seberozvoje, mentoringu a účinku zpětné vazby, vnímané autonomie a podpory ze strany vedení školy, komunikaci a spolupráci s různými aktéry, spokojenost s prací a potenciální pracovní stresory, vnímání odměny, prestiže pedagogické profese a školy jako celku.

Zmíněné oblasti jsme mapovali pomocí online dotazníku, jehož sběr na Vaší škole probíhal 26. ledna – 30. ledna 2021, celé dotazníkové šetření se všemi zúčastněnými školami pak v rozmezí 13. května 2020 – 8. února 2021.

V první části naleznete krátký komentář k interpretaci použitých grafů, poté se věnujeme rovnou tomu nejzajímavějšímu a sice výsledkům, které jsou vždy členěny na Vaší a ostatní školy, abyste si mohli stav u Vás snadno porovnat s průměrem ostatních zapojených škol. Informace o respondentech, včetně počtu zapojených vyučujících a škol, naleznete za samotnými výsledky. Zpráva obsahuje také přílohu s detailním pohledem na otázky, které v těle zprávy prezentujeme souhrnně v tzv. škálách (viz dále).

Přejeme Vám zajímavé a inspirativní čtení a věříme, že zpráva poslouží k dalšímu rozvoji Vaší školy a školního prostředí.

Obsah zprávy

Jak se zprávou pracovat	3
Výsledky	5
Základní údaje o respondentech	10
Vaše škola	10
Ostatní školy	10
Příloha	13
Vizualizace položek dotazníku tvořících škály	13

Jak se zprávou pracovat

Jednotlivé položky dotazníku, z nichž velká část vychází z ověřených mezinárodních šetření typu TALIS či PISA, jsou sdružovány do tzv. škál (dimenzí) postihujících určité koncepty nebo oblasti. Položky se ptají na postoje respondentů, na to, jak danou otázku vnímají. Škály, které uvidíte na následujících stranách, ukazují vždy průměr z příslušných položek¹ (konkrétní znění je k vidění v příloze). Škály prezentujeme tak, že žádoucí je vždy vyšší bodový zisk (a to i u škály „Pracovní vytížení a stres“, jejíž původní bodování je pro jednotnost v tomto dotazníku „otočeno“). Podle *mediánu*² získaných bodů také jednotlivé škály řadíme. Vizualizace všech položek dotazníku, které tvoří jednotlivé škály, jsou prezentovány v příloze.

Zpráva je sestavena s cílem poskytnout rychlý vhled. Tematické sekce, podle kterých byl dotazník členěn, jsou zde částečně potlačeny a snažíme se maximum informací prezentovat pokud možno v kompaktní grafické podobě. Ve zprávě využíváme dva typy grafů:

Krabicový graf

Krabicový graf (pro ukázkou a popis viz graf č. 1) přehledně zobrazuje typické hodnoty:

- silnější linka vyznačuje medián,
- šedá, vyplněná³ část ohraničuje 50 % prostředních hodnot kolem mediánu (tj. mezi 25. a 75. percentilem, na obrázku uvedeno jako „IQR“),
- horizontální úsečky pak poukazují na 1,5násobek tohoto rozpětí.
- Hodnoty mimo zmíněné části (vyobrazeny jako malé puntíky⁴) představují mimořádně odlehlá pozorování či extrémy (tvoří dohromady méně než 1 % dat). Samotné hodnoty jsou na ose „x“ (horizontální osa) a tato osa má vždy rozsah podle toho, kolik bodů je v dané škále možné získat.

Samotné hodnoty jsou na ose „x“ (horizontální osa) a tato osa má vždy rozsah podle toho, kolik bodů je v dané škále možné získat. První z krabicových grafů k dané položce vždy hovoří o výsledcích Vaší školy, druhý o školách ostatních.

¹ Jednotlivým kategoriím odpovědí se přiřazují přirozená, po sobě jdoucí čísla. Např. „rozhodně nesouhlasím – rozhodně souhlasím“ se očísloví 1–4, a číslo tak vyjadřuje míru souhlasu.

² Pokud bychom seřadili výsledky jednotlivých učitelů podle počtu bodů v dané škále, pak medián označuje hodnotu právě uprostřed takové řady. Pokud je učitelů sudý počet, jde o průměr prostřední dvojice učitelů.

³ V zobrazení pro ostatní školy je tato část bílá.

⁴ V případě, že stejnou odlehlou hodnotu zaujímá více učitelů, je puntík tmavější.

Graf 1: Popis krabicového grafu (σ značí směrodatnou odchylku, spodní část obrázku znázorňuje rozložení hodnot)

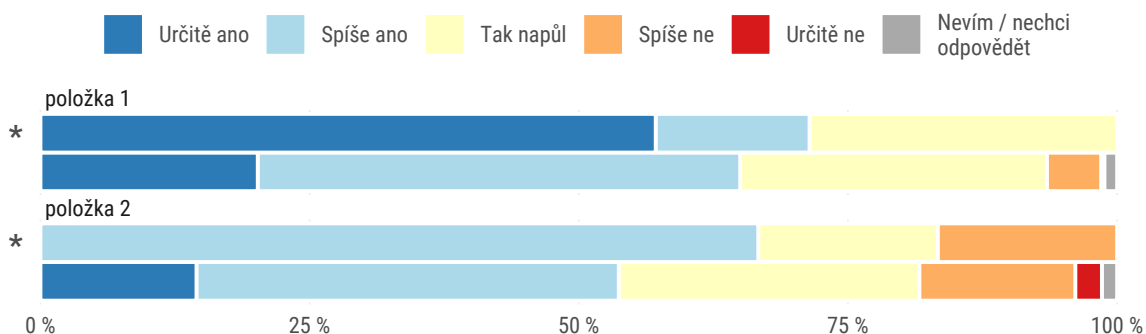


Skládaný sloupcový graf

Skládaný sloupcový graf vizualizuje podíl jednotlivých odpovědí (klíč k barvám je v legendě) pro jednotlivé položky dotazníku. Čím větší plocha, tím větší má daná volba zastoupení. Osa „x“ je tedy vyjádřena v procentech.

Na grafu č. 2 můžete vidět příklad, kde je u každé položky dvojice „řádků“. První z nich, označený hvězdičkou, vždy referuje k Vaší škole, druhý ukazuje průměr všech *ostatních* škol, které se dotazníkového šetření účastnily. Jednotlivé položky řadíme ve zprávě vždy podle součtu dvou nejvíce pozitivních kategorií (v případě grafu č. 2 jde o „Určitě ano“ a „Spíše ano“), jak se objevují v ostatních školách (čili v „průměru“).

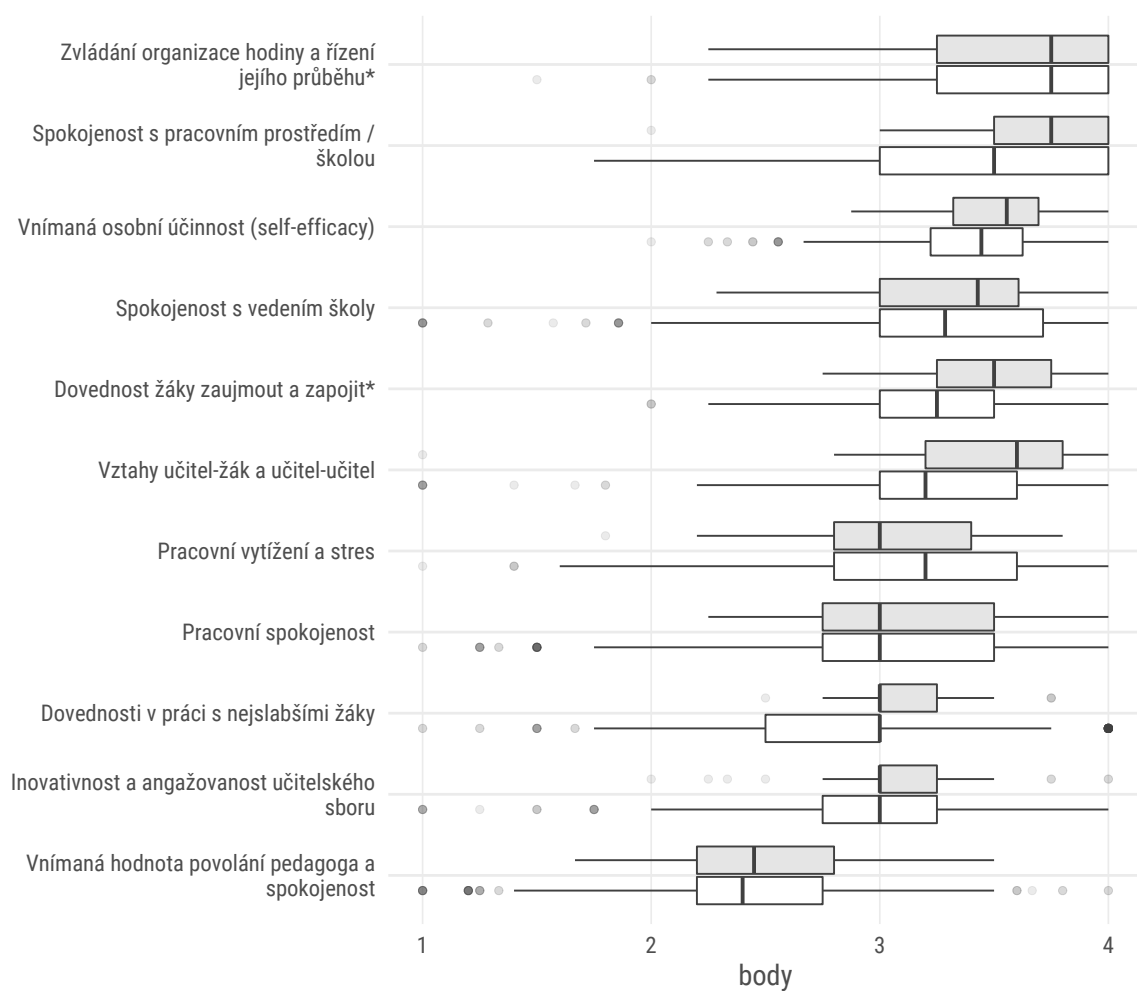
Graf 2: Ukázka skládaného sloupcového grafu



Výsledky

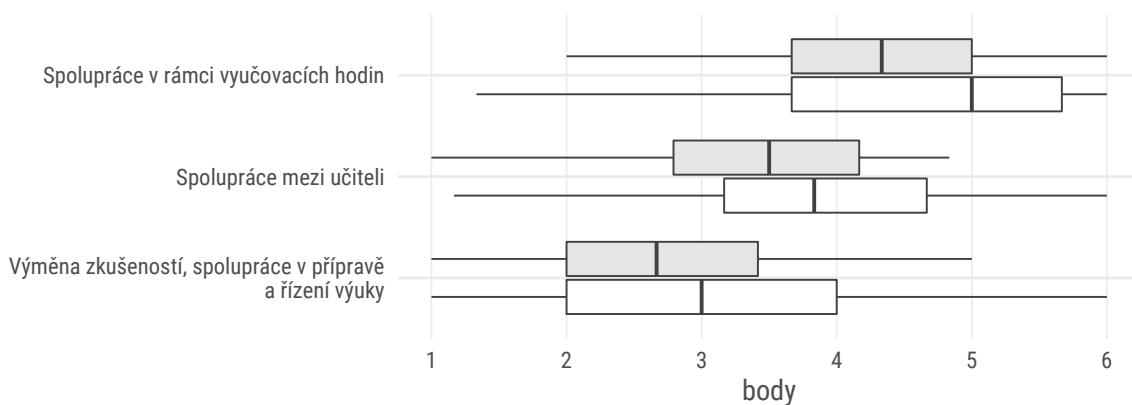
Níže prezentujeme výsledky odpovědí na otázky pro všechny škály s rozsahem 1–4 body s tím, že žádoucí je vždy vyšší bodový zisk.

Graf 3: Všechny škály s rozsahem 1–4 body



*dílní škály odvozené z „Vnímané osobní účinnosti (self-efficacy)“

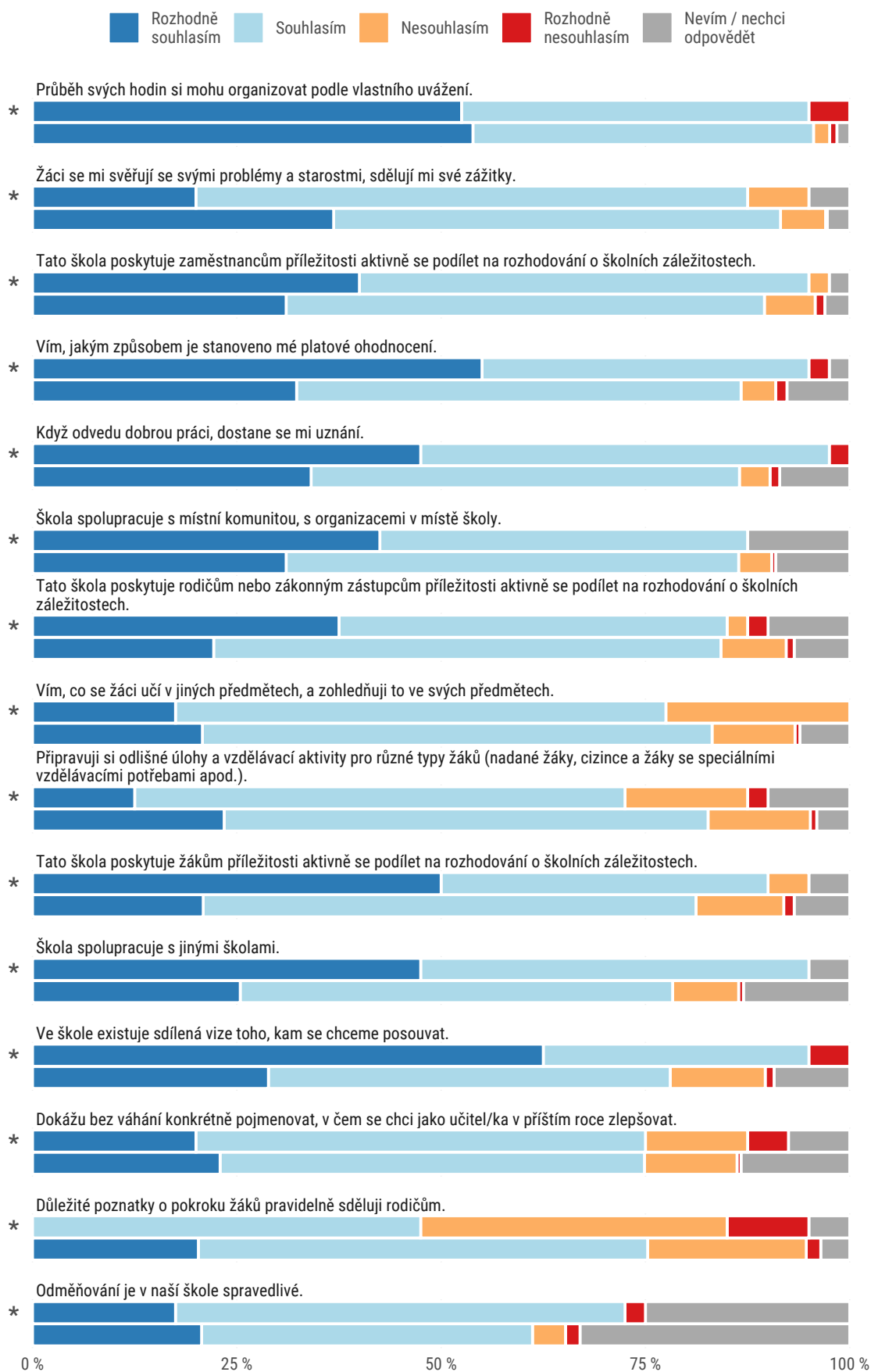
Graf 4: Spolupráce mezi učiteli (škály s rozsahem 1–6 bodů)



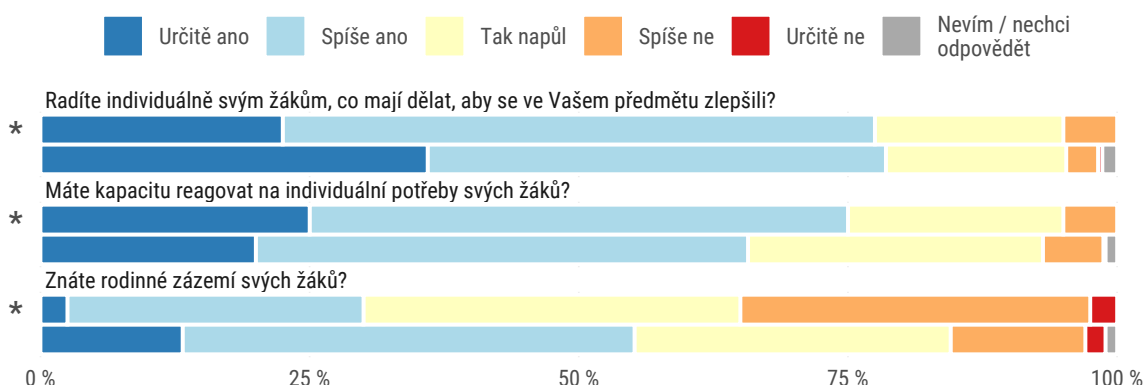
Pozn.: Souhrnná škála „Spolupráce mezi učiteli“ je průměrem zbylých dvou.

Následující grafy ukazují položky, které nenáleží do žádné škály, a tak je prezentujeme samostatně. Dělení do skupin vychází čistě z možností odpovědí (otázky mají stejnou legendu). Pro lepší orientaci řadíme položky podle součtu dvou nejvíce kladných možností.

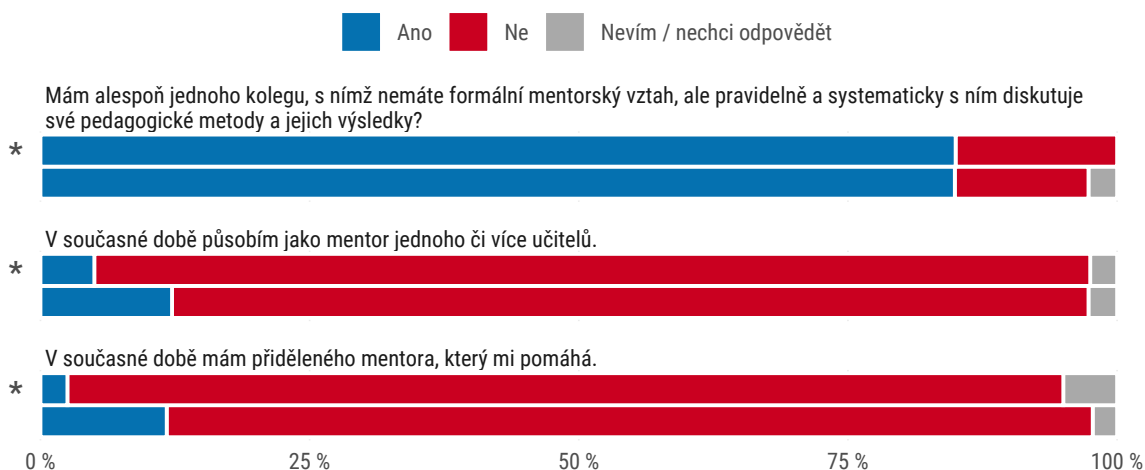
Graf 5: Položky vyjadřující míru souhlasu pomocí 4 kategorií



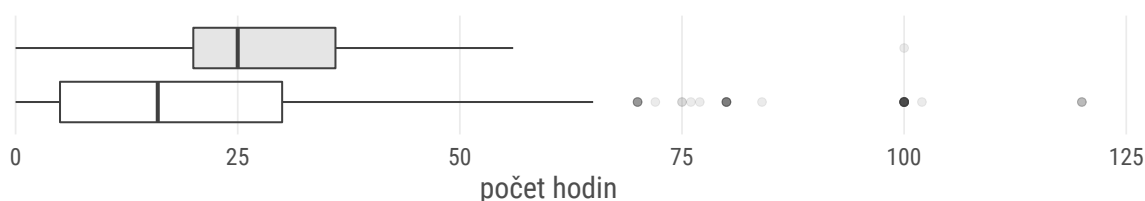
Graf 6: Položky vyjadřující míru souhlasu pomocí 5 kategorií



Graf 7: Formální i neformální mentorství

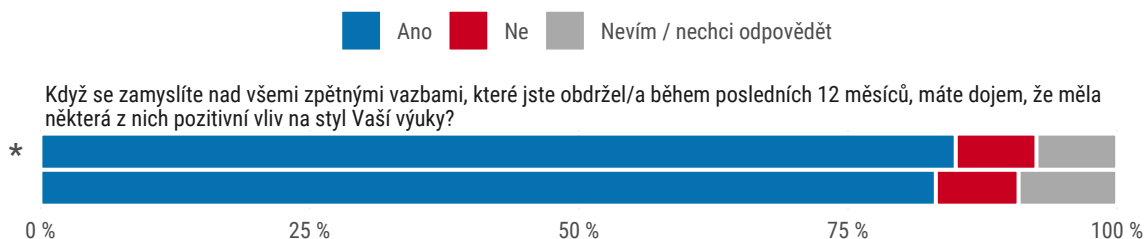


Graf 8: Počet hodin za posledního půl roku strávený nad rámec povinnosti na přednáškách, workshopech či jiných odborných akcích věnovaných profesnímu rozvoji

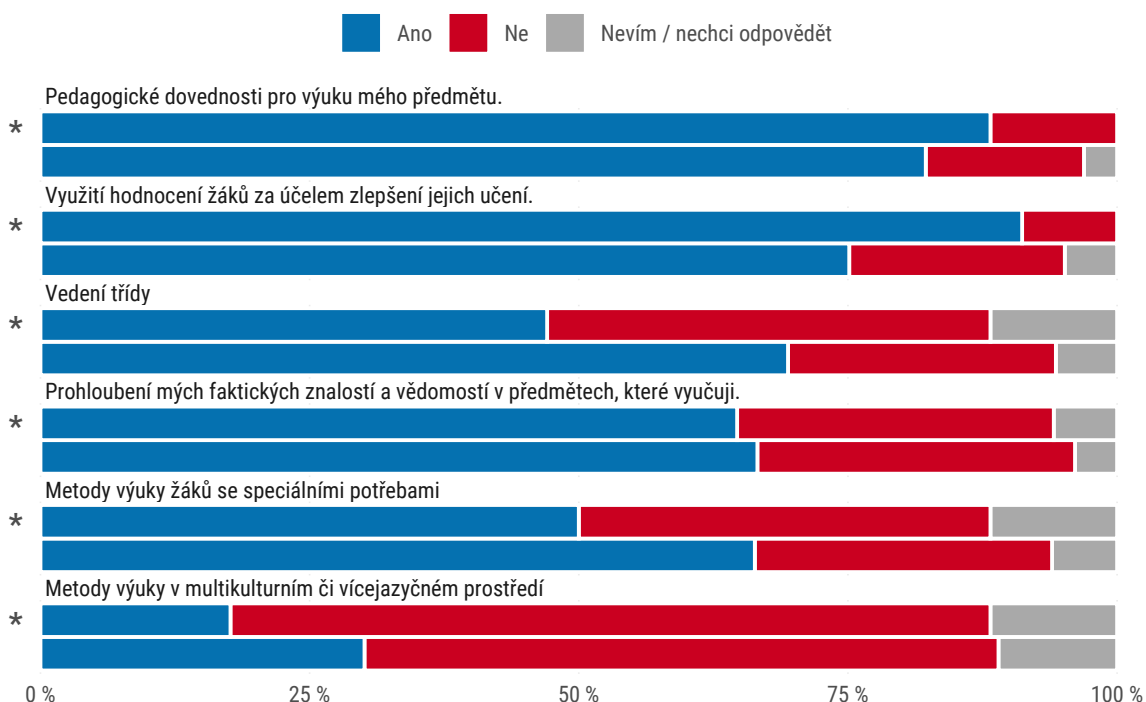


Z grafu výše jsme odstranili celkem 13 extrémně odlehlých hodnot, aby byl lépe čitelný. Z Vaší školy nebyly žádné takové hodnoty. Odlehlé hodnoty z ostatních škol: 130, 142, 142, 150, 168, 200, 200, 240, 240, 354, 354, 500, 500.

Graf 9: Vnímání dopadu zpětné vazby



Graf 10: Vnímání pozitivního dopadu zpětné vazby na jednotlivé aspekty výuky



Základní údaje o respondentech

Tato sekce shrnuje základní, zejména sociodemografické údaje o učitelích, kteří dotazník vyplnili. Dále zachycuje jejich pedagogické zkušenosti, délku učitelského úvazku a zprostředkovaně také motivaci k volbě povolání (viz graf č. 13). Graf č. 18 odkazuje na skladbu vyučovaných předmětů, resp. jejich kategorií.

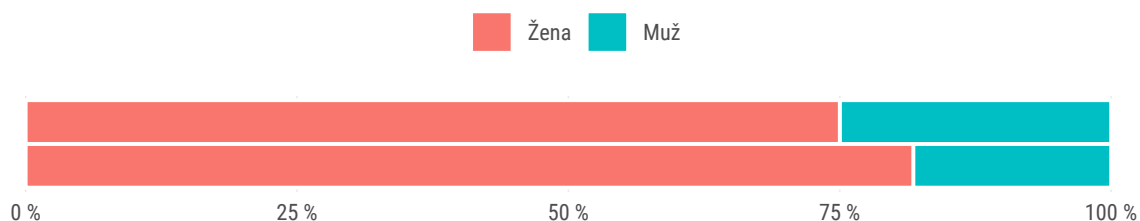
Vaše škola

Ředitel/ka odeslal/a pozvánku k vyplnění dotazníku celkem 63 učitelkám a učitelům. Dotazník jich otevřelo 47 a 40 u nich ho vyplněný odeslalo. Návratnost z pozvaných je tedy 63 %, návratnost efektivní pak činí 85 %.

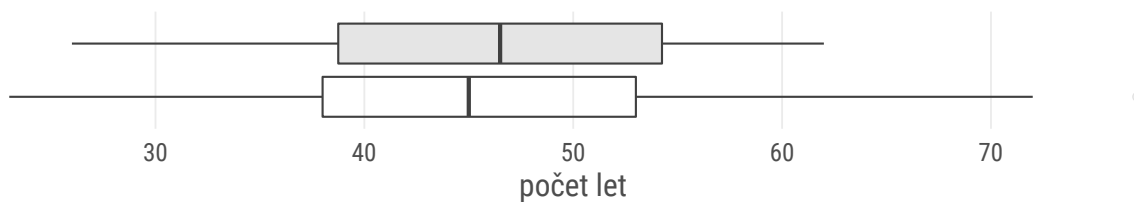
Ostatní školy

Dotazníkového šetření se zúčastnilo dalších 1 647 učitelek a učitelů z 54 škol. Vyplněný dotazník odeslalo 1 219 pedagogů. Efektivní návratnost tedy u ostatních škol činí 74 %.

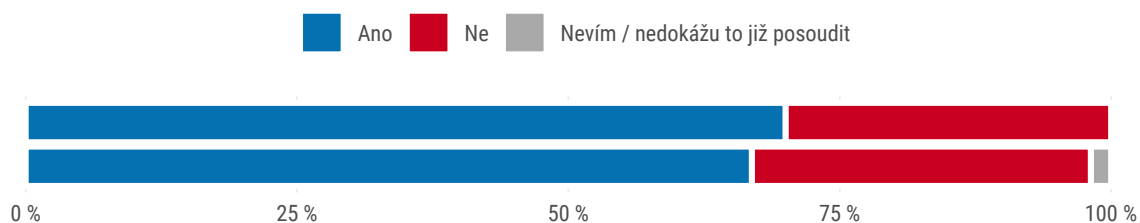
Graf 11: Zastoupení pohlaví



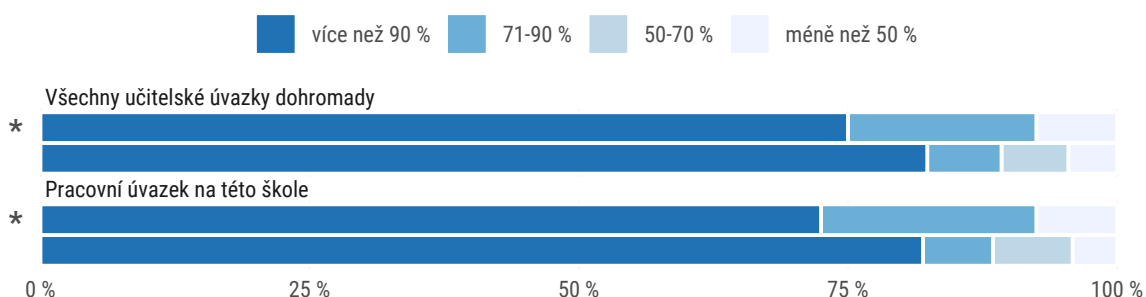
Graf 12: Věk



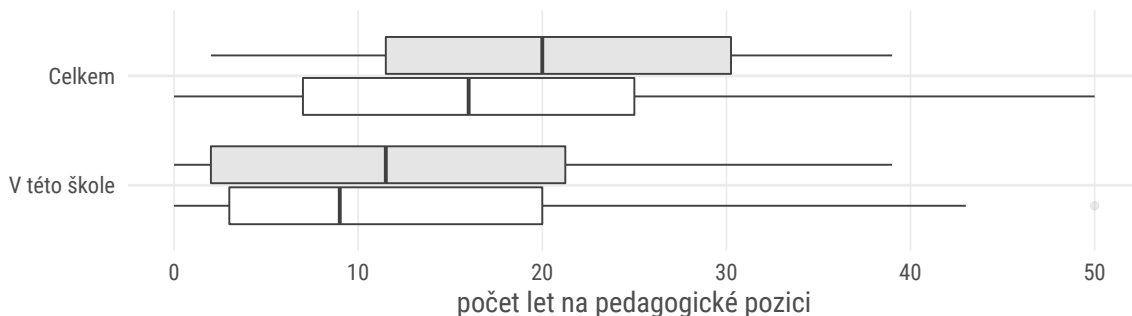
Graf 13: Učitelská profese jako první kariérní volba



Graf 14: Současné pracovní úvazky na pozici učitele



Graf 15: Pracovní zkušenosti



Graf 16: Podíl výuky na druhém stupni

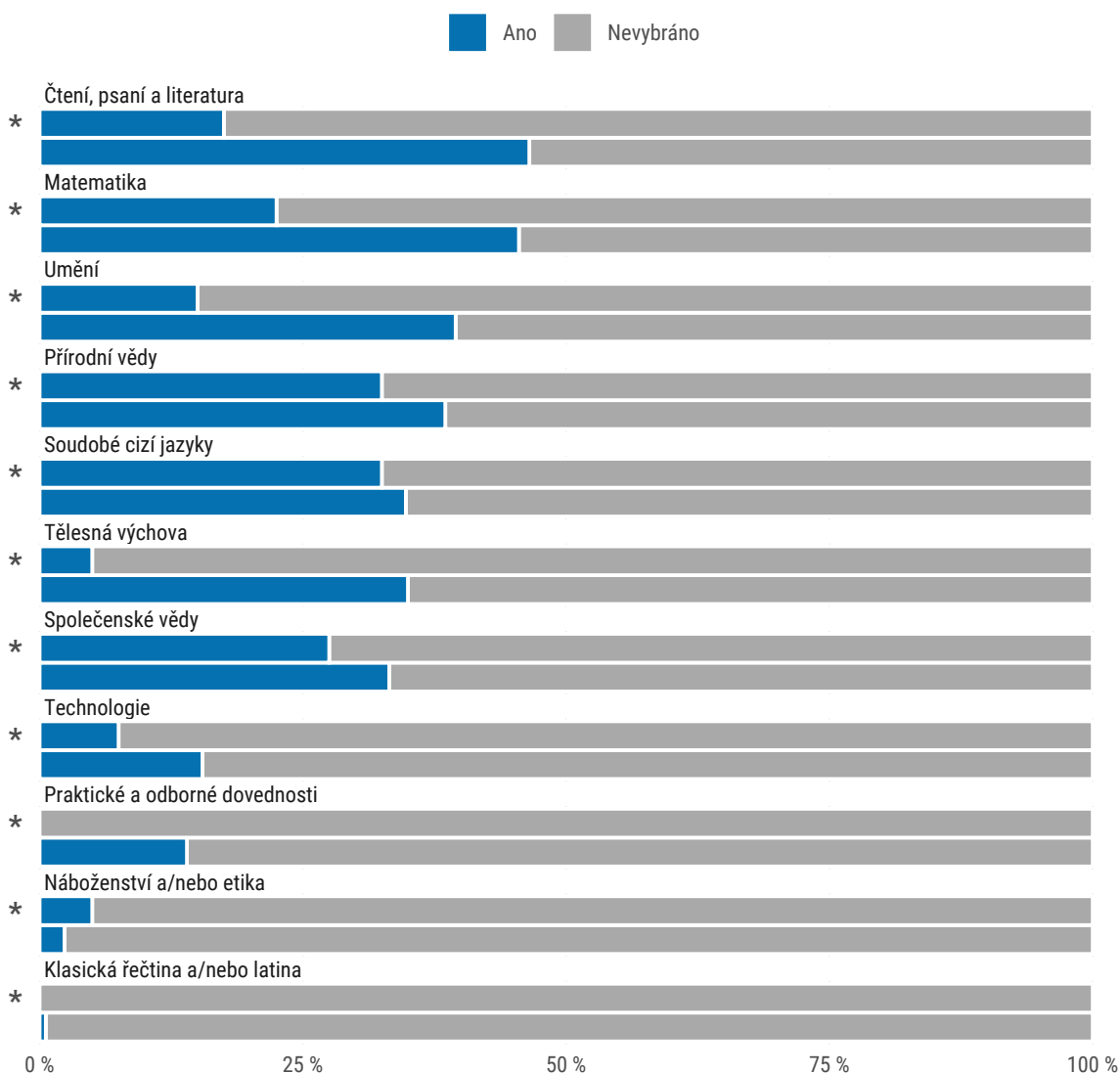


Z grafu výše je patrné, že většina pedagogů vyučuje buď 100% na prvním, nebo 100% na druhém stupni. Po očištění dat od těchto případů vypadá situace takto:

Graf 17: Podíl výuky na druhém stupni bez pedagogů vyučujících pouze na jednom stupni



Graf 18: Počty pedagogů vyučujících jednotlivé kategorie předmětů



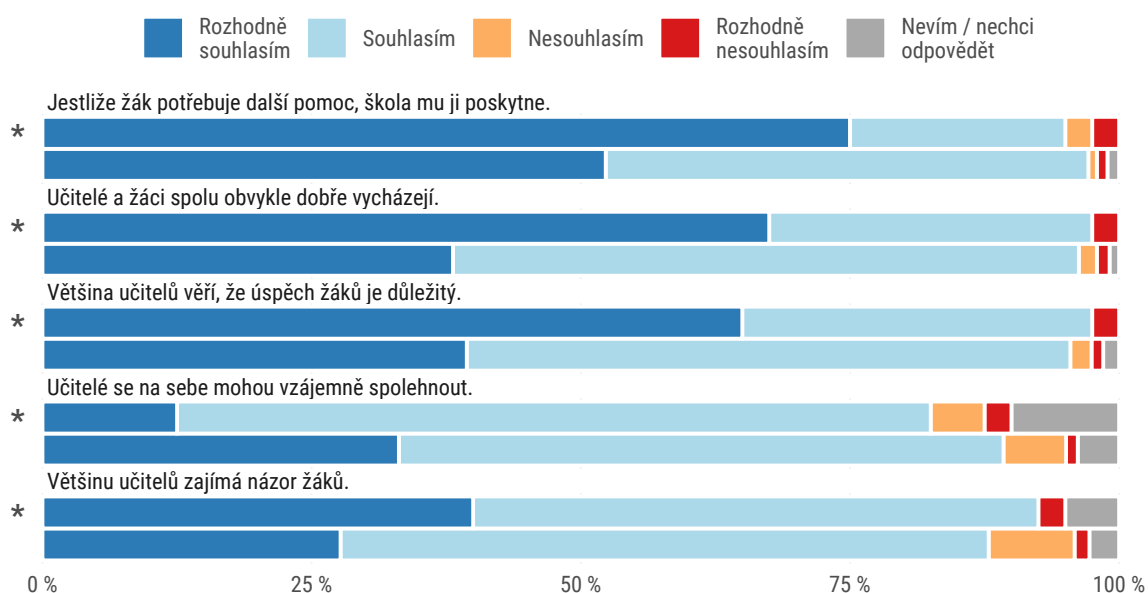
Učitelé mají na starosti výuku různých předmětů, které vyobrazujeme v 11 kategoriích, jak je běžné v mezinárodních šetření typu PISA či TALIS. Modrá výplň ukazuje počet učitelů, kteří předmět či kategorii vyučují nebo vyučovali v tomto nebo předchozím školním roce. Platí, že jeden učitel může vyučovat více předmětů.

Příloha

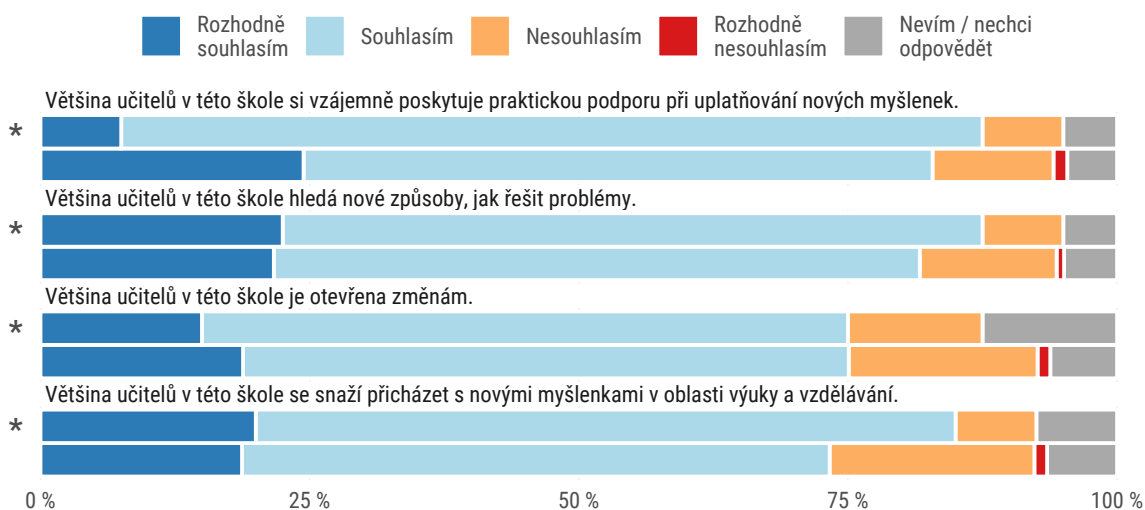
Vizualizace položek dotazníku tvořících škály

Škály, které jste viděli na začátku zprávy, sestávají vždy z několika položek, na které se odpovídá stejným způsobem (např. míra souhlasu). V následující příloze si můžete podrobně prohlédnout, z jakých konkrétních otázek daná škála vychází a jak na ní učitelky a učitelé ve Vaší škole odpovídali.

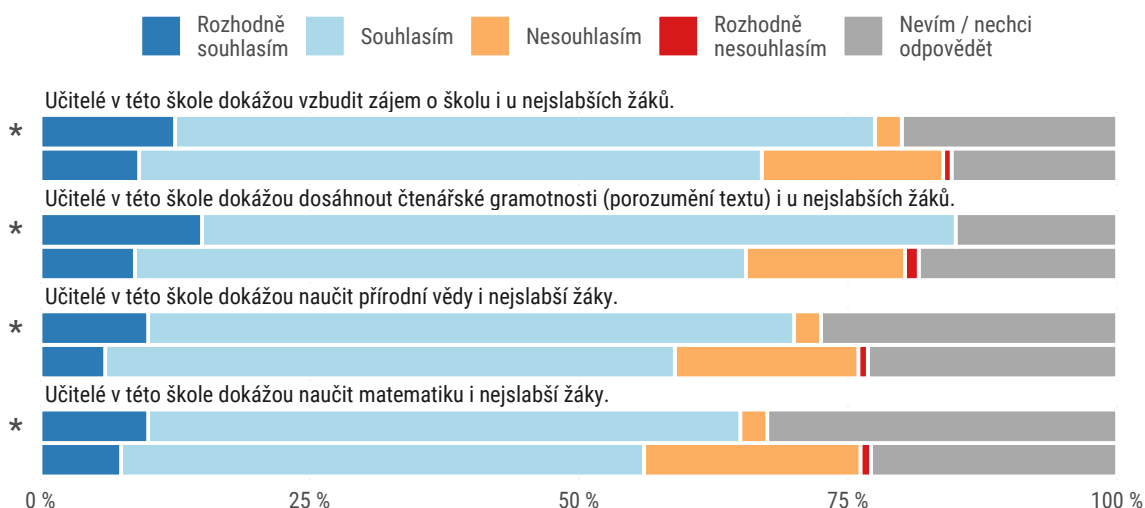
Graf 19: Vztahy učitel-žák a učitel-učitel



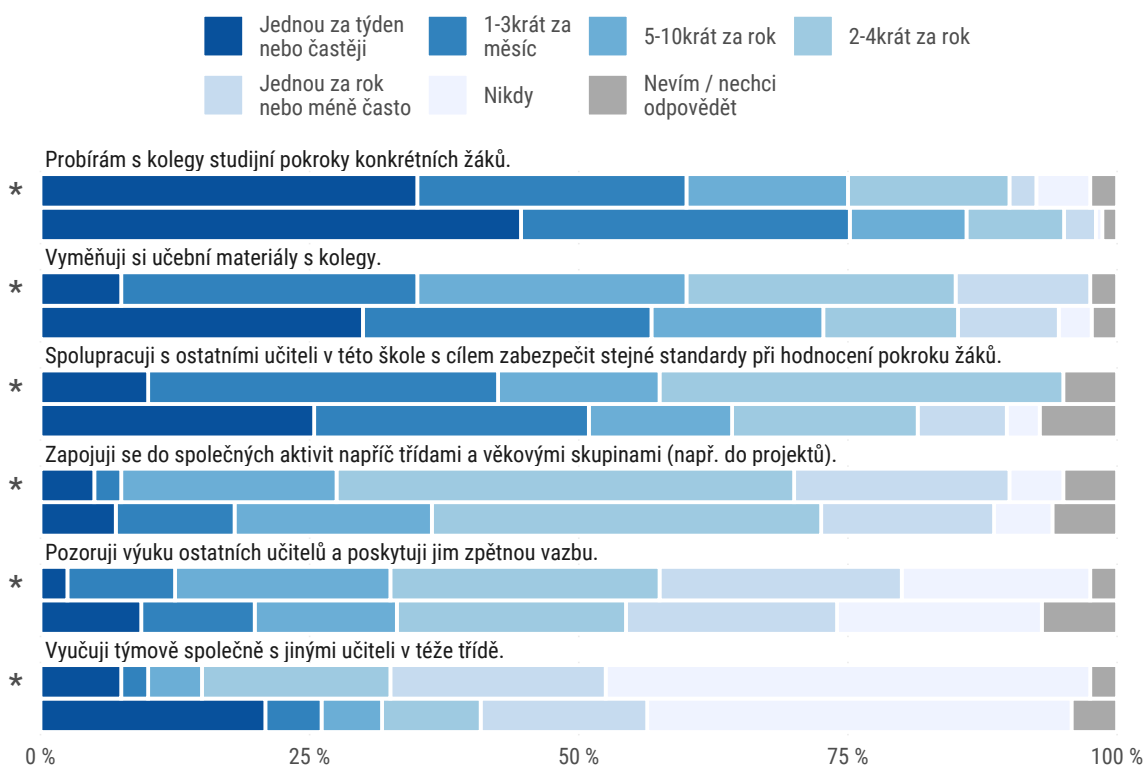
Graf 20: Inovativnost a angažovanost učitelského sboru



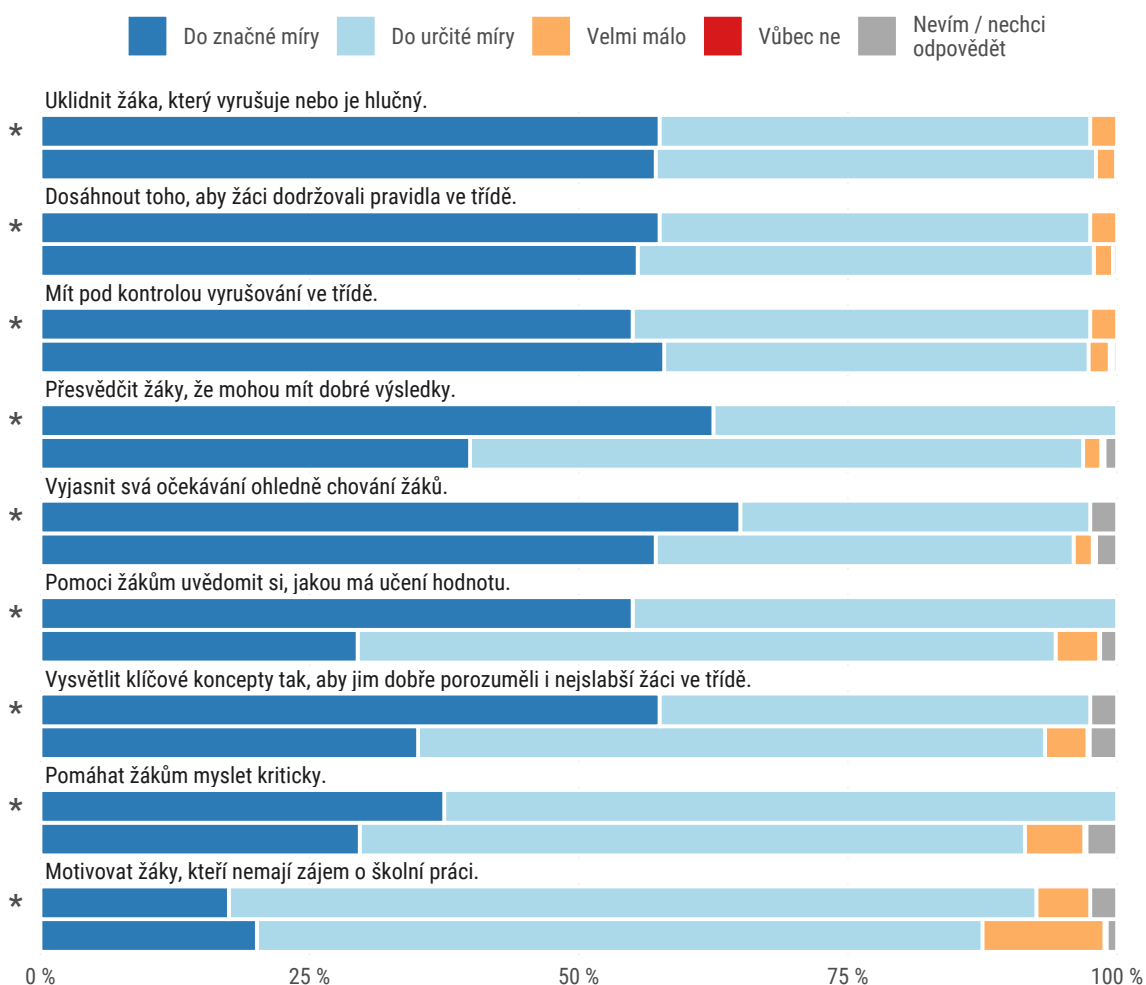
Graf 21: Dovednosti v práci s nejslabšími žáky



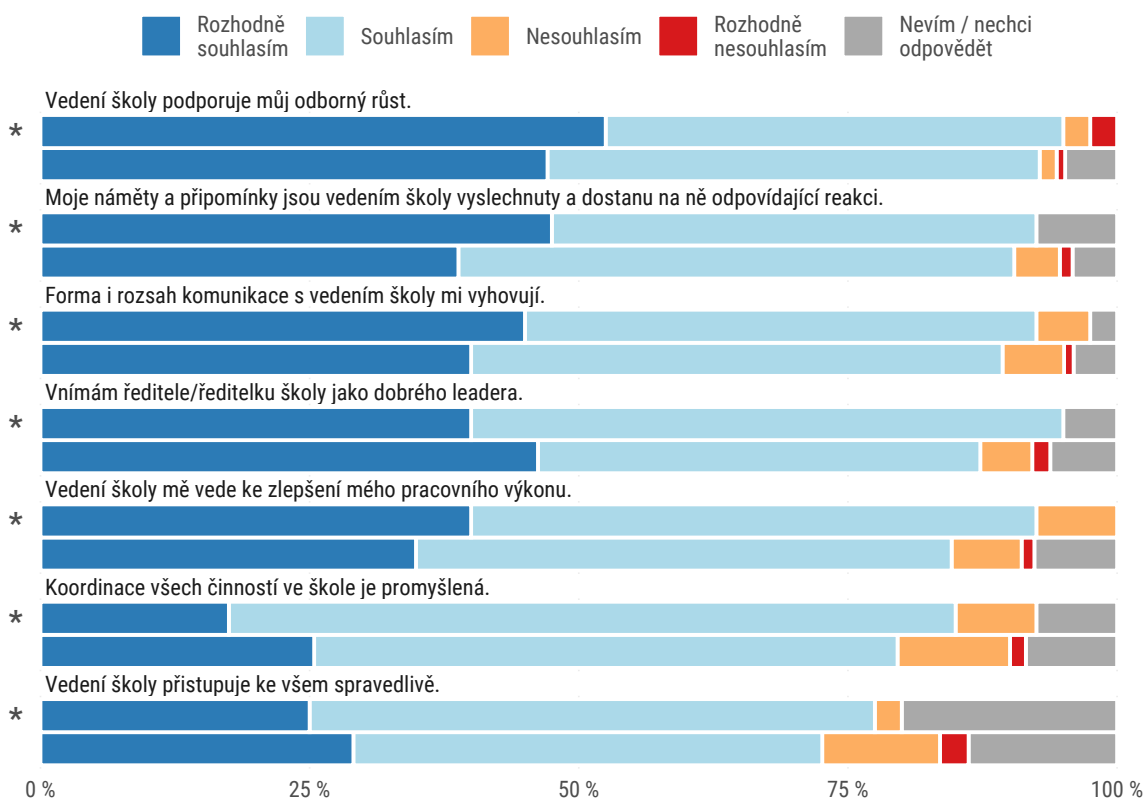
Graf 22: Spolupráce mezi učiteli



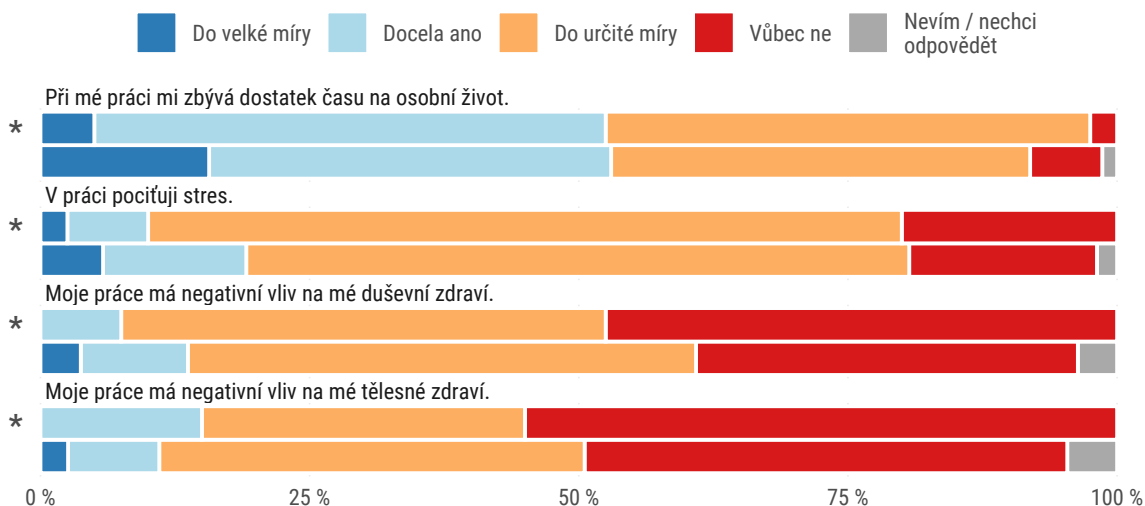
Graf 23: Vnímaná osobní účinnost (self-efficacy)



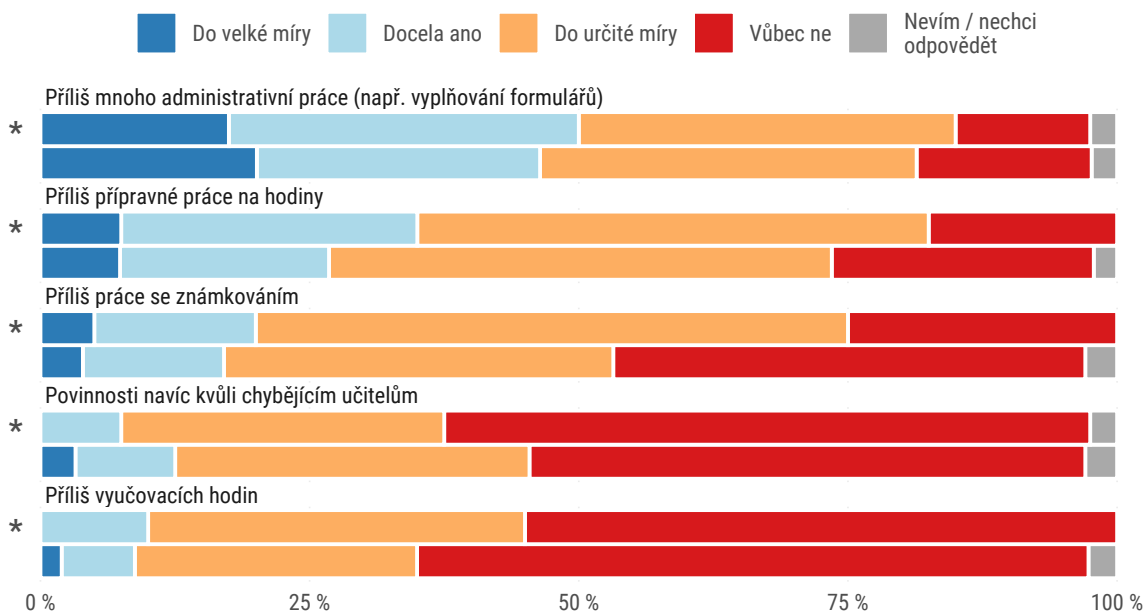
Graf 24: Spokojenost s vedením školy



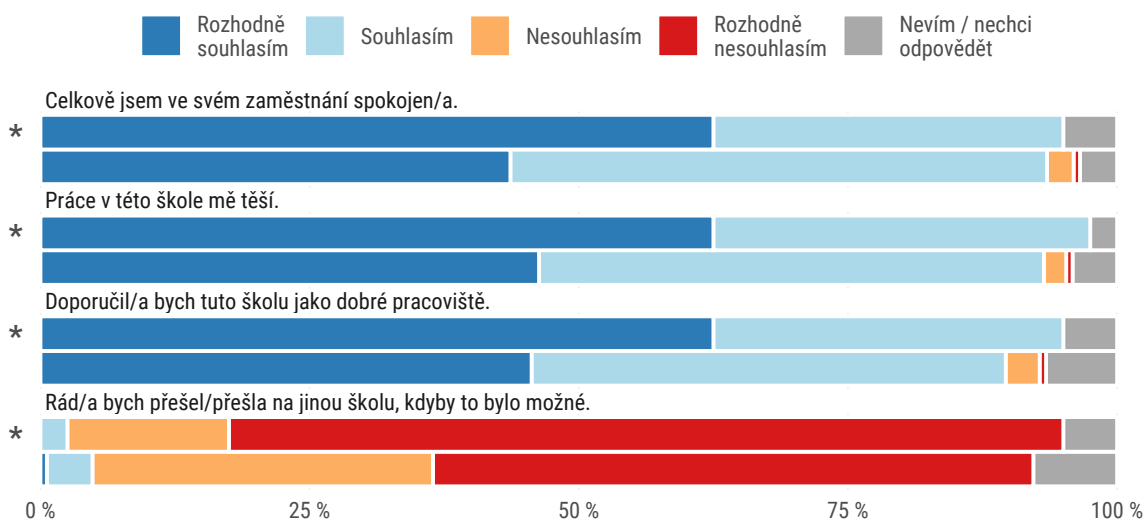
Graf 25: Pracovní spokojenost



Graf 26: Pracovní vytížení a stres



Graf 27: Spokojenost s pracovním prostředím / školou



Graf 28: Vnímaná hodnota povolání pedagoga a spokojenost

